

Категоризация на вирус М по картофите за територията на европейския съюз (ЕС) (неевропейски изолати)

След искане от Европейската Комисия, Групата по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните е извършила категоризация на неевропейски изолати на вирус М по картофите (PVM).

Картофеният вирус М е добре характеризирани вирус от рода *Carlavirus*, семейство *Betaflexiviridae*, за който има налични методи за откриване. PVM могат да бъдат разделени на два щамове: обикновеният щам (PVM-O), който присъства в ЕС и различаващият се щам (PVM-D), който отсъства от ЕС или се счита, че има ограничено разпространение в ЕС. Чрез биологичните изследвания, свързани с ензимно-свързания имуносорбентен метод (ELISA), е възможно откриването и идентифицирането на PVM, но този метод не позволява надеждното идентифициране на щамовете. За откриването на PVM може да се използва и полимеразна верижна реакция в реално време (RT-PCR).

Към този момент не са налични специфични тестове за откриване и идентифициране на PVM щамове, но съществуват геномни данни, които биха могли да се използват за проектиране на праймери за полимеразна верижна реакция (PCR), които биха позволили откриване и идентифициране на ниво на щам.

PVM се среща по целият свят, където се отглеждат картофи. Изолатите на PVM-O щам са регистрирани в Азия и Европа (Чехия, Германия, Латвия, Полша и Словакия), а наскоро е съобщен и в Африка. Изолатите на PVM-D щам са регистрирани в Азия и Северна Америка. PVM е съобщен и в няколко страни в Южна Америка, но няма налична информация за щамовете, които са намерени.

Гостоприемниците на PVM са: пипер (*Capsicum annuum*), *Capsicum frutescens*, *Datura metel*, лечебен росопас (*Fumaria officinalis*), лепка (*Galium aparine*), червено куче грозде (*Solanum dulcamara*), *S. jasminoides*, черно куче грозде (*Solanum nigrum*).

PVM се предава чрез вегетативно размножаване (чрез клубени) и може да се пренася механично чрез замърсени инструменти и/или механични рани по клубените.

Има данни показващи, че някои листни въшки, като *Aphis frangulae* (Kaltenbach), *A. nasturtii* (Kaltenbach), зеленоивичеста листна въшка (*Macrosiphum euphorbiae*) (Thomas) и зелена прасковена листна въшка (*Myzus persicae*) (Sulzer) (*Hemiptera*:

Aphididae), могат да бъдат вектори на някои от изолатите, докато при други пренасянето с листни въшки не е успешно или се отчита като неефективно.

С изключение на условията, засягащи оцеляването на растенията гостоприемници, не съществуват други екоклиматични ограничения за неевропейските изолати на PVM, поради което се очаква тези изолати да могат да се установят успешно в зоните където техните гостоприемници се отглеждат.

Не се очаква неевропейските изолати на PVM-O да имат допълнително въздействие в ЕС в сравнение с изолатите, които се срещат на територията на ЕС и следователно не отговарят на съответните критерии, за да се квалифицират като потенциален карантинен вредител в Съюза. Групата не е в състояние да направи заключение относно потенциалното въздействие на неевропейските изолати на PVM-D на територията на ЕС, но PVM-D изолатите отговарят на всички останали критерии, за да се квалифицират като потенциален карантинен вредител в Съюза.

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Източници:

Pest categorisation of potato virus M (non-EU isolates), EFSA Journal 2020;18(1):5854 – <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5854>

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

26.02.2020 г.